

Rad na uspostavljanju „Evropskog Amazona“ odnosno rezervata biosfere „Mura - Drava - Dunav“ zvanično je počeo inicijativom WWF-a 2011. godine, potpisima ministara zaštite životne sredine svih pet zemalja na deklaraciju o uspostavljanju prekograničnog rezervata biosfere. Hrvatska i Mađarska su već 2012. zaštitile svoj rečni predeo, a potom i Srbija 2017, Slovenija 2018 i Austrija prošle godine.

Njihova zajednička nominacija u Unesku, međutim, nije u potpunosti zaštitila ovaj rezervat biosferu, pre svega, od „zastarelih načina upravljanja ovim područjem, posebno u Srbiji, Mađarskoj i Hrvatskoj“, navode u WWF Adria.

„Kičmu“ ovog rezervata biosfere predstavljala reka Drava, za koju naučnici tvrde da je značajna i kao primer promene globalnog koncepta uređenja površinskih tokova.

Njena najveća pritoka je Mura, međunarodna reka, čiji 480 kilometara dug tok prolazi kroz Austriju, Sloveniju, Hrvatsku i Mađarsku.

Po dužini druga reka u Evropi, Dunav stiže sa Švarcvalda u Nemačkoj, preko Austrije, Slovačke i Mađarske da bi primio vode Drave, koja u svom najnižem toku deli Slavoniju od Baranje.

Deo Evropskog Amazona u Srbiji čini rezervat biosfere „Bačko Podunavlje“

Nalazi se na severozapadu Vojvodine i predstavlja jednu od najočuvanijih ritsko-močvarnih celina na čitavom toku Dunava.

U okviru rezervata biosfere „Bačko Podunavlje“, koji se prostire na područjima opština Sombor, Apatin, Odžaci, Bač i Bačka Palanka na površini od 176.635 hektara, nalaze se četiri zaštićena područja: Specijalni rezervat prirode „Gornje Podunavlje“, Specijalni rezervat prirode „Karađorđevo“, park prirode „Tikvara“, spomenik prirode „Šuma Junaković“ i zaštićeno područje „Bukinski hrastik“, kao i staništa nacionalne ekološke mreže.

Unesko je 2017. „Bačko Podunavlje“ upisao u svoju Mrežu rezervata biosfere, koja je tom momentu obuhvatala 669 područja iz 120 zemalja.

- Ovaj jedinstveni rečni predeo područje je izuzetne biološke raznovrsnosti i centar retkih prirodnih staništa kao što su prostrane plavne šume, ade, rukavci i peščane rečne obale.

„Bačko Podunavlje“ se takođe odlikuje veoma bogatom kulturnom baštinom koja je dokaz žive prošlosti i susretanja brojnih naroda i kultura na ovom prostoru. Postoje kriterijumi koje je Unesko utvrdio, a jedan od osnovnih jeste da područje ima ekosisteme koji su značajni ne samo na našem, nacionalnom nivou, nego i na širem biogeografskom planu. Drugi princip je da se može uraditi zonacija u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, a treći da pored zaštićenih područja moramo imati područja koja služe za podršku i područja koja služe za razvoj. To smo i postigli na 176.635 hektara na kojima se rezervat biosfere prostire - kaže Duška Dimović iz beogradske Kancelarije WWF Adria.

Ona napominje da je upisom Bačkog Podunavlja na listu rezervata biosfere načinjen

presudan i odlučujući korak u daljem prožimanju zaštite prirode i njenog održivog korišćenja na područjima uz Dunav i Mostongu u Bačkoj.

- Sad predstoji veliki posao na mudrom upravljanju područjem kroz saradnju sa upravljačima zaštićenih područja, korisnicima prirodnih resursa, lokalnim upravama i zajednicama na području rezervata biosfere - objašnjava Danasova sagovornica.

Ovaj rezervat biosfere je dom mnogobrojnih retkih biljnih i životinjski vrsta, a u WWF Adria kažu da i „gotovo 900.000 stanovnika zavisi od Mure, Drave i Dunava, jer plavna područja štite naselja od poplava i osiguravaju snabdevanje pijaćom vodom, dok atraktivnost rečnih predela utiče i na turizam“.

- U „Evropskom Amazonu“, zahvaljujući očuvanoj dinamici plavnih područja, postojanju prirodnih aluvijalnih šuma i brojnih vlažnih staništa, utočište nalazi veliki broj zaštićenih vrsta životinja i biljaka. Guste, gotovo neprohodne ritske šume autohtonih topola i vrba ispresecane brojnim rukavcima i mrtvajama danas su gotovo reliktnog karaktera. Među najznačajnijim retkim vrstama životinja ovog područja ističu se orao belorepan, crna roda, patka njorka, divlja mačka, vidra, jazavac, kao i najveća populacija evropskog jelena u Srbiji. Ovo područje je stanište najveće populacije orla belorepana u Evropi, sa čak 140 parova, ali i važno područje za više od 250.000 migratornih ptica - nabraja Duška Dimović.

Bogatstvo živog sveta Evropskog Amazona najviše ugrožava čovek

Regulacijom rečnih vodotokova za potrebe rečne plovidbe i poljoprivrede u poslednjih 100 godina uništeno je 80 odsto prirodnih plavnih područja uz Dunav, kao biološki najproduktivnijih staništa.

Nestanak plavnih područja ugrozio je funkcionisanje ekosistema, zbog čega je WWF, uz pomoć drugih institucija, pokrenuo inicijativu za obnovu plavnih područja duž Dunava. „Proglašenje rezervata biosfere važan je odmak od štetnih projekata poput izgradnje novih hidroelektrana ili eksploatacije sedimenata. Održivi suživot ljudi i prirode je smer u kojem se mora ići, ako želimo da ublažimo neizbežne posledice klimatskih promena“, ukazuju u WWF Adria.

- Dodatna podrška „Prekograničnom rezervatu biosfere Mura-Drava-Dunav“ su i projekti ukupne vrednosti oko 14 miliona evra, koje sufinansira EU, a doprinose i zaštiti prirode i razvoju čitavog područja. Tako je u sklopu ove inicijative uspostavljena saradnja zaštićenih područja svih pet zemalja, sa ciljem prekograničnog upravljanja, dok je fokus projekta „Biciklističke staze Evropskog Amazona“ uspostavljanje modela održivog cikloturizma - napominje Duška Dimović.

Izvor: danas.rs